

УДК 37.091.398:37.091.3

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/97-3-50>**Валентина ШИМАНСЬКА,***orcid.org/0009-0006-3711-4134**аспірантка кафедри освітології і педагогіки
Західноукраїнського національного університету
(Тернопіль, Україна) v.shymanska@wupn.edu.ua***Оксана ПИСАРЧУК,***orcid.org/0000-0003-0110-9174**кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри освітології і педагогіки
Західноукраїнського національного університету
(Тернопіль, Україна) o.pysarchuk@wupn.edu.ua*

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ЕФЕКТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТЬЮТОРА

У статті здійснено комплексний теоретичний аналіз педагогічних умов організації ефективної діяльності тьютора в сучасній системі освіти. Актуальність дослідження зумовлена трансформаційними процесами освітнього простору, зростанням ролі індивідуалізації навчання та потребою в забезпеченні особистісно орієнтованого педагогічного супроводу здобувачів освіти. Обґрунтовано, що тьюторська діяльність виходить за межі традиційного викладання та передбачає створення спеціально організованого освітнього простору, спрямованого на розвиток навчальної автономії, критичного мислення та внутрішньої мотивації учнів.

Проаналізовано різні наукові підходи до трактування поняття «педагогічні умови» у вітчизняній педагогіці, узагальнено позиції науковців щодо їх сутності, структури та класифікації. Визначено, що педагогічні умови доцільно розглядати як сукупність цілеспрямовано створених обставин освітнього процесу, які забезпечують узгодженість цілей, змісту, форм і методів тьюторської діяльності та безпосередньо впливають на її результативність. Акцентовано на тому, що ефективність роботи тьютора значною мірою залежить від наявності довірчої атмосфери, індивідуалізації навчання, використання інноваційних педагогічних технологій, систематичного зворотного зв'язку, створення комфортного фізичного й психологічного освітнього простору, а також розвиненої соціальної взаємодії.

У статті окреслено основні педагогічні умови організації ефективної діяльності тьютора, зокрема визначення чітких цілей і завдань педагогічного супроводу, адаптація освітніх підходів до індивідуальних потреб здобувачів освіти, постійний моніторинг результатів навчання та неперервний професійний розвиток тьютора. Доведено, що комплексне забезпечення зазначених умов сприяє підвищенню якості освіти, оптимізації тьюторських практик і створенню сприятливого простору для гармонійного розвитку особистості. Матеріали статті можуть бути використані в процесі професійної підготовки педагогів, а також у практичній діяльності тьюторів у закладах освіти різного рівня.

Ключові слова: тьютор, тьюторська діяльність, педагогічні умови, індивідуалізація навчання, освітній простір.

Valentyna SHYMANSKA,

orcid.org/0009-0006-3711-4134

*Postgraduate Student at the Department of Educology and Pedagogy
West Ukrainian National University
(Ternopil, Ukraine) v.shymanska@wunu.edu.ua*

Oksana PYSARCHUK,

orcid.org/0000-0003-0110-9174

*Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Educology and Pedagogy
West Ukrainian National University
(Ternopil, Ukraine) o.pysarchuk@wunu.edu.ua*

PEDAGOGICAL CONDITIONS FOR ORGANIZING EFFECTIVE TUTOR ACTIVITY

The article provides a comprehensive theoretical analysis of pedagogical conditions as a key component of effective tutor activity in the modern education system. The relevance of the study is determined by the transformational processes in the educational space, the increasing role of individualized learning, and the need to provide personally oriented pedagogical support. It is substantiated that tutoring goes beyond traditional teaching and involves the creation of a specially organized educational environment aimed at educational autonomy, critical thinking, and internal motivation of students/

The article analyzes various scientific approaches to the concept of "pedagogical conditions" in domestic pedagogy and summarizes scholars' positions regarding their essence, structure, and classification. It is determined that pedagogical conditions should be considered as a set of purposefully created circumstances of the educational process which ensure the consistency of the goals, content, forms, and methods of tutoring activities and directly influence their effectiveness. Particular attention is paid to the fact that the effectiveness of a tutor's work largely depends on the presence of a trusting atmosphere, individualized learning, the use of active and innovative pedagogical technologies, systematic feedback, a comfortable physical and psychological educational environment, as well as well-developed social interaction.

The article outlines the main pedagogical conditions for forming effective tutor activity, including the definition of clear goals and objectives of pedagogical support, adaptation of educational approaches to the individual needs of learners, constant monitoring of learning outcomes, and the ongoing professional development of the tutor. It is demonstrated that the systematic implementation of these conditions contributes to improving the quality of education, optimizing tutoring practices, and creating a supportive environment for the harmonious development of learners. The findings of the article can be applied in the professional training of educators as well as in the practical activities of tutors in educational institutions of various levels.

Key words: *tutor, tutoring activity, pedagogical conditions, individualized learning, educational environment.*

Постановка проблеми. У сучасних умовах невизначеності та трансформації освітньої системи тьюторська діяльність набуває особливої актуальності, оскільки спрямована на забезпечення індивідуалізації навчання та підтримку особистісно орієнтованої освітньої траєкторії здобувачів освіти. Тьютор реалізовує важливу функцію педагогічного супроводу, що полягає не лише в забезпеченні процесу адаптації до нових освітніх вимог, а й у створенні умов для усвідомленого навчального вибору та розвитку навчальної автономії учнів.

Водночас попри зростання інтересу до тьюторства як педагогічного феномена у наукових дослідженнях недостатньо висвітлено питання педагогічних умов організації тьюторської діяльності. Ігнорування або фрагментарний підхід до цього питання може негативно позначатися на ефективності освітнього процесу та зниженні результативності педагогічної взаємодії. Відсутність цілісного підходу до організації освітнього середовища,

зорієнтованого на розвиток критичного мислення, самостійності та внутрішньої мотивації здобувачів освіти, суттєво обмежує можливості тьютора щодо досягнення поставлених освітніх цілей.

Окремої уваги потребує проблема відсутності чітко визначених критеріїв і науково обґрунтованих рекомендацій щодо обґрунтування сприятливих педагогічних умов для ефективної тьюторської діяльності. Така ситуація ускладнює процес професійної підготовки тьюторів і перешкоджає стандартизації їхньої діяльності в межах сучасної освітньої практики. В умовах глобалізаційних процесів та інтеграції освітніх систем актуалізується потреба в адаптації педагогічних умов до різних соціокультурних контекстів, що вимагає міждисциплінарного підходу до аналізу тьюторства.

У цьому контексті доцільним є комплексне дослідження сукупності чинників, зокрема педагогічних, психологічних та технологічних, які впливають на ефективність тьюторської діяльності. Визначення, теоретичне обґрунтування

та системний аналіз педагогічних умов, а також розроблення практичних рекомендацій щодо їх упровадження в освітній процес, сприятимуть підвищенню результативності діяльності тьютора та забезпеченню якості освіти в умовах сучасних освітніх трансформацій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

В умовах невизначеності освітній процес зазнав значних змін і за формою і за змістом. Особливої актуальності набувають проблеми формування безпечного й психологічно комфортного освітнього середовища, а також належної організації освітнього процесу. За таких обставин зростає потреба в застосуванні педагогічних технологій, здатних забезпечити індивідуалізовану підтримку здобувачів освіти та сприяти їхній емоційній стабілізації й навчальній мотивації.

Ефективним інструментом розв'язання означених завдань є тьюторська технологія, що ґрунтується на суб'єкт-суб'єктній взаємодії та поєднує компетентнісний, діяльнісний, культурологічний і гуманістичний підходи. Її сутність полягає у вибудовуванні партнерського діалогу між більш досвідченим учасником освітнього процесу та тим, хто перебуває на етапі становлення, з урахуванням індивідуальних освітніх потреб і можливостей (Шершньова, 2023: 109).

Питання тьюторської діяльності та умов її ефективного здійснення знайшли відображення у працях низки вітчизняних дослідників, які характеризують тьюторство як один із важливих механізмів індивідуалізації освітнього процесу. У науково-методичних працях А. Бойко, О. Іваніцької, Н. Дем'яненко, М. Альохіна, К. Осадчої Т. Кравцової здійснено аналіз сутності тьюторського підходу, розкрито його педагогічний потенціал, а також визначено основні функції, ролі й структурні компоненти діяльності тьютора в сучасному освітньому процесі. Автори наголошують на значенні педагогічного супроводу, розвитку навчальної самостійності здобувачів освіти та створенні умов для формування індивідуальних освітніх траєкторій.

Помітний внесок у вивчення проблеми тьюторингу зробила Т. Швець, у наукових працях якої узагальнено як зарубіжний, так і вітчизняний досвід упровадження тьюторських практик. Дослідниця зосереджує увагу на особливостях організації тьюторської діяльності, аналізує різні моделі її реалізації та визначає організаційно-педагогічні умови впровадження тьюторингу в закладах загальної середньої освіти. Праці Т. Швець мають суттєве методологічне значення, оскільки окреслюють можливі шляхи адаптації

тьюторського підходу до національних освітніх реалій. Її науковий доробок спирається на праці українських науковців Б. Андрієвського, Г. Васівської, В. Іванова, С. Смолюк, що висвітлюють окремі аспекти педагогічних умов, зокрема: індивідуального підходу, освітнього середовища, індивідуалізації, педагогічного супроводу (Швець, 2023: 116).

Однак аналіз наукових джерел дає підстави стверджувати, що, попри наявність значної кількості досліджень, присвячених загальним теоретичним засадам тьюторства та особливостям його впровадження, окремі аспекти проблеми залишаються недостатньо вивченими. Передусім це стосується педагогічних умов організації діяльності тьютора, які потребують розгляду як комплексу чинників, що безпосередньо впливають на результативність його професійної роботи. Недостатньо представленими в наукових працях залишаються й практично орієнтовані рекомендації щодо організації та реалізації таких умов у реальному освітньому процесі, що зумовлює потребу в подальших дослідженнях.

Постановка завдання. Сучасні трансформації освітнього простору, пов'язані з упровадженням особистісно орієнтованих підходів до навчання, зумовлюють зростання ролі тьютора як суб'єкта педагогічного супроводу індивідуальних освітніх траєкторій здобувачів освіти. У цих умовах ефективність тьюторської діяльності значною мірою визначається не лише професійною підготовкою фахівця, а й сукупністю педагогічних умов, у межах яких здійснюється його робота. Водночас наявні наукові дослідження не дають цілісного уявлення про структуру та зміст таких умов та їхній вплив на результативність діяльності тьютора.

У зв'язку з цим постає необхідність наукового осмислення педагогічних умов як важливого чинника організації ефективної тьюторської діяльності, що забезпечує узгодженість цілей, змісту та організації педагогічного супроводу. Актуальним є визначення сутності й особливостей педагогічних умов, а також з'ясування механізмів їх реалізації в освітньому процесі з урахуванням сучасних вимог до індивідуалізації навчання.

Мета статті. З огляду на зазначене, завданням даної статті є аналіз і теоретичне обґрунтування педагогічних умов організації ефективної діяльності тьютора, визначення їх впливу на якість педагогічного супроводу та окреслення можливостей практичного застосування отриманих результатів у сучасному освітньому середовищі.

Виклад основного матеріалу. Сучасна освіта в Україні вимагає нових підходів до навчання, де

важливу роль відіграє тьюторство. Впровадження освітніх інновацій, орієнтованих на підвищення ефективності освітнього процесу, насамперед вимагає ретельного аналізу, усвідомлення та розуміння чинників, що впливають на результативність, успішність і якість освіти. Для цілеспрямованого розвитку особистості важливо заздалегідь забезпечити оптимальні педагогічні умови, які сприяють організації ефективної тьюторської діяльності.

У тлумачних словниках поняття «умови» визначається як сукупність необхідних обставин або положень, що роблять можливим здійснення певної діяльності чи сприяють її реалізації. У науково-педагогічних дослідженнях поняття «педагогічні умови» не має єдиного усталеного трактування, що зумовлює наявність різних підходів до його тлумачення.

Аналіз наукових джерел засвідчує різноманітність підходів до розкриття змісту означеного поняття. Так, О. Дерев'яно розглядає педагогічні умови як сукупність обставин, які сприяють організації освітнього процесу з урахуванням індивідуальних потреб, інтересів і можливостей особистості з метою досягнення ефективної професійної діяльності. У довіднику з професійної педагогіки за редакцією А. Семенової (Семенова, 2005) педагогічні умови трактуються як обставини, що визначають і забезпечують цілісний та продуктивний педагогічний процес професійної підготовки фахівців, опосередкований активністю особистості та соціальних груп. Т. Гончаренко пропонує класифікацію педагогічних умов, виокремлюючи об'єктивні, суб'єктивні, загальні та специфічні умови.

Вагомим є також підхід А. Литвина (Литвин, 2022), який визначає педагогічні умови як комплекс спеціально спроектованих системотвірних чинників, що впливають на зовнішні й внутрішні обставини освітнього процесу та особистісні характеристики його учасників, забезпечуючи цілісність навчання і виховання в інформаційно-освітньому середовищі відповідно до суспільних вимог.

Таким чином, педагогічні умови можна визначити як цілісну сукупність об'єктивних можливостей і спеціально створених обставин педагогічної діяльності, які визначають спрямованість і динаміку розвитку освітнього процесу. Вони забезпечують єдність навчання й виховання в інформаційно-освітньому середовищі закладу освіти відповідно до потреб суспільства та запитів ринку праці, сприяючи гармонійному розвитку особистості, урахуванню її потреб і формуванню ключових професійних компетентностей.

Узагальнення наукових підходів дає можливість зробити висновок, що під педагогічними умовами слід розуміти цілеспрямовано створені педагогами (тьюторами) обставини освітнього процесу, які спрямовані на підвищення його ефективності або впровадження певних інновацій, що сприяють їх оптимальному функціонуванню. Ефективність діяльності тьютора значною мірою залежить від педагогічних умов (Литвин, 2022: 5).

Обґрунтування педагогічних умов діяльності тьютора у системі освіти відіграє важливу роль у контексті індивідуалізації навчання. Адже саме ці умови визначають можливості врахування освітніх потреб, інтересів і потенціалу кожного здобувача освіти. Чітко окреслені педагогічні умови допоможуть тьютору цілеспрямовано вибудувати індивідуальні освітні траєкторії, поєднуючи особистісно орієнтований підхід із вимогами освітніх стандартів і соціального запиту. Також педагогічні умови є підґрунтям для організації ефективної взаємодії між учасниками освітнього процесу, розвитку навчальної автономії, формування відповідальності за власні результати навчання та підтримки мотивації. У контексті сучасних освітніх трансформацій педагогічно обґрунтовані умови тьюторської діяльності сприяють гнучкості освітнього процесу, підвищенню його якості та забезпеченню рівних можливостей для особистісного й професійного зростання кожного здобувача освіти.

У працях українського вченого С. Гончаренко (Гончаренко, 2006) тьютора характеризують як агента інновацій у сфері освіти, який не тільки передає знання, але й створює спеціальні умови для самостійного навчання, розвитку критичного мислення та творчого підходу до розв'язання проблем.

Чинників, що впливають на формування сприятливого навчального простору, які, своєю чергою, вагомо впливають на діяльність тьютора є багато. Зокрема, можна виокремити основні педагогічні умови організації ефективної діяльності тьютора:

- 1) створення сприятливого варіативного відкритого освітнього простору у якому відбувається взаємодія його учасників, як сукупність впливів та засобів розвитку особистості, що забезпечує наявність суб'єкт-суб'єктних взаємин між вчителями-тьюторами та здобувачами освіти (Швець, 2023);
- 2) визначення чітких цілей і завдань – формулювання конкретних, вимірюваних та досяжних цілей, що сприяють орієнтації тьютора у процесі навчання та розвитку особистості;
- 3) індивідуалізація навчання – адаптація навчальних матеріалів та методик відповідно до особистісних потреб, інтересів і здібностей здо-

бувачів освіти, що забезпечує їх активну участь у навчальному процесі;

4) варіативність навчання – виявляється у створенні широкого спектра можливостей для вибору освітніх маршрутів, задоволення освітніх запитів здобувачів освіти, гуманізації освітнього процесу та формування їх як активних суб'єктів навчальної діяльності;

5) створення сприятливого емоційного середовища – формування атмосфери довіри та підтримки, яка сприяє відкритому спілкуванню між тьютором та здобувачами освіти, що, зі свого боку підвищує мотивацію до навчання;

6) впровадження інновацій, а саме – тьюторських програм, які містять авторські розробки, інтеграцію різних технологій і методик, що враховують індивідуальні потреби здобувачів освіти. До тьюторських технологій належать: формування індивідуальної освітньої траєкторії, портфоліо, проведення індивідуальних та групових тьюторіалів, а також тренінгові, проектні, ігрові, коучингові, комунікативні та рефлексивні методики. Важливо здійснювати обґрунтований добір і комплексне поєднання технологій відповідно до індивідуальних можливостей (Кришинець-Андялошій, 2021: 118).

7) створення системи професійного розвитку тьюторів – організація цілеспрямованого навчання педагогів відповідно до специфічних потреб конкретного закладу, удосконалення методичної роботи та формування цілісної системи безперервного професійного зростання, а також здійснення моніторингу результатів навчання (Кришинець-Андялошій, 2021: 200).

Педагогічні умови мають відповідати певним критеріям, а саме: бути системно організованими; мати чітко окреслену структуру та забезпечувати взаємозв'язок між її складовими; враховувати специфіку організації тьюторського процесу (Вдовичин, 2013).

На нашу думку, виокремлені педагогічні умови доцільно розглядати як цілісну, внутрішньо узгоджену систему взаємопов'язаних чинників, що детермінують ефективність тьюторської діяльності та визначають якість організації тьюторського супроводу в освітньому процесі. Їх інтеграція забезпечує формування сприятливого навчального простору, у межах якого тьютор реалізує функції індивідуального супроводу, педагогічної підтримки та розвитку освітньої автономії здобувачів освіти.

Концептуально зазначені педагогічні умови ґрунтуються на переорієнтації освітнього процесу від домінування трансляційної моделі навчання до

моделі педагогічного супроводу індивідуального розвитку особистості, що передбачає активну участь здобувача освіти у проектуванні власної освітньої траєкторії. Такий підхід зумовлює посилення ролі тьютора як фасилітатора, консультанта та координатора освітньої діяльності, здатного забезпечити суб'єкт-суб'єктну взаємодію та створення умов для самореалізації кожного учасника освітнього процесу. Важливо підкреслити, що результативність тьюторської діяльності залежить не від ізольованого впровадження окремих педагогічних умов, а від ступеня їх системної узгодженості, відповідності логіці тьюторського процесу та спрямованості на досягнення індивідуальних освітніх результатів. Саме комплексна реалізація визначених умов, з урахуванням специфіки тьюторського супроводу, забезпечує стійкість, ефективність і відтворюваність тьюторської практики в сучасному освітньому середовищі.

Узагальнення теоретичних положень і практичного досвіду, проаналізованих у межах дослідження тьюторської діяльності, дає підстави стверджувати, що створення ефективних педагогічних умов організації діяльності тьютора є визначальним чинником досягнення позитивних навчальних результатів. Сукупність таких складників, як атмосфера довіри, орієнтація на індивідуальні освітні потреби, використання активних методів навчання, систематичний зворотний зв'язок, налагоджена соціальна взаємодія, професійний розвиток тьютора формує підґрунтя для змістовної та продуктивної співпраці між тьютором і здобувачами освіти.

Висновки. Ефективність діяльності тьютора залежить від педагогічних умов, які безпосередньо впливають на якість знань, умінь і навичок здобувачів освіти. Довірча атмосфера, індивідуалізація навчання, активні методи, систематичний зворотний зв'язок, комфортне фізичне середовище та розвинена соціальна взаємодія є основними компонентами успішної тьюторської практики. Створення атмосфери довіри стимулює учнів бути відкритими, ділитися своїми думками та труднощами, що необхідно для ефективного навчання. Індивідуалізація дає можливість підбирати методи та форми роботи під особливості кожного здобувача освіти, а активні методи пробуджують інтерес, розвивають критичне мислення та творчу активність. Своєчасний і системний зворотний зв'язок допомагає коригувати навчальні стратегії, а комфортне середовище та взаємодія між учасниками освітнього процесу формують партнерські відносини та згуртованість колективу.

Проведений аналіз наукових підходів до інтерпретації поняття «педагогічні умови» засвідчує, що в більшості досліджень воно розглядається як комплекс об'єктивних і суб'єктивних обставин та можливостей, який охоплює цілі, засоби, методи й форми організації освітнього процесу. Ми поділяємо погляди науковців, які підкреслюють важливість свідомого та цілеспрямованого конструювання педагогічних умов, узгодженості взаємодії всіх суб'єктів освітнього середовища й спеціально організованого навчально-виховного процесу, спрямованого на досягнення запланованих освітніх результатів.

Цілеспрямоване впровадження цих умов створює простір для всебічного розвитку особистості. Тьютори, які усвідомлюють важливість кожного компонента і активно інтегрують їх у практику, можуть формувати середовище, яке стимулює навчальні досягнення, самостійність і соціальну компетентність учнів. Крім того, реалізація цих умов сприяє підвищенню мотивації, розвитку внутрішньої ініціативи та реалізації потенціалу здобувачів освіти у різних сферах особистісного

та навчального зростання. Такий підхід дозволяє забезпечити гармонійний розвиток учнів, водночас створюючи ефективну модель тьюторської діяльності у навчальному закладі.

Перспективи подальших досліджень. Подальші наукові пошуки доцільно спрямувати на експериментальну перевірку ефективності педагогічних умов у реальному освітньому процесі, їх коригування та апробації; вивчення зарубіжного досвіду організації діяльності тьютора в різних освітніх закладах; вивчення ефективності підготовки тьюторів, оцінювання результативності їхньої діяльності в контексті різних педагогічних умов, а також на розвиток взаємодії між усіма учасниками освітнього процесу. Важливим напрямом досліджень залишається аналіз етичних засад і професійних стандартів діяльності тьютора. Опрацювання зазначених аспектів сприятиме підвищенню якості освіти та формуванню цілісного підходу до підтримки здобувачів освіти, а отримані результати можуть стати підґрунтям для подальшого вдосконалення тьюторських практик відповідно до сучасних освітніх викликів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бондар В.І. Дидактика: підруч. [для студ. вищ. пед. навч. закл.] Київ: Либідь, 2005. 264 с.
2. Вдовичин Т. Я. Обґрунтування організаційно-педагогічних умов для забезпечення навчального процесу майбутніх бакалаврів інформатики. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. 2013. Вип. 34. С. 225–230.
3. Воронцова Ж. В. Самореалізація особистості старшокласника у процесі диференційованої навчальної діяльності : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.09; Харк. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. Харків, 2007. 243 с.
4. Гончаренко С. У. Про цілісність педагогічного процесу : методологічний аспект. Педагогіка і психологія професійної освіти. 2006. № 6. С. 7–17.
5. Кравцова Т.О. Тьюторська компетентність як складова професійної компетентності майбутнього викладача закладів вищої освіти. Наукові записки. Серія «Педагогічні науки». 2019. Вип. 182. С. 86–90
6. Кришинець-Андялошій К. О. Організаційно-педагогічні умови формування розвиваючого середовища закладу загальної середньої освіти. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота. 2021. Вип. 1. С. 199–203.
7. Литвин А. В. Методологічні засади поняття «педагогічні умови» : практ. посібник. 3-е вид., доп. Львів : ЛДУБЖД, 2022. 90 с.
8. Швець Т. Е. Організаційно-педагогічні умови реалізації тьюторингу в закладі загальної середньої освіти. Науковий часопис НПУ імені МП Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. Вип. 95. 2023. С. 115-120.
9. Швець Т. Е. Професійні компетентності вчителя-тьютора закладу загальної середньої освіти. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: педагогіка 2* (2023): 40–48.
10. Шершньова Олена Робота тьютора в навчальному процесі: перспективи та розвиток у порівнянні з країнами ЄС. Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького. Серія: Педагогіка (2 (33)). 2024. С. 107-113.
11. Шершньова, Олена Роль тьюторства в Україні в умовах російської збройної агресії. Кращі практики розбудови європейських студій в умовах російської збройної агресії: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 20-21 жовтня 2023 р.). С. 102-105.

REFERENCES

1. Bondar V. I. (2005) *Dydaktyka*. [Didactics] Lybid, Kyiv, 264. [in Ukrainian].
2. Vdovychyn T. Ya. (2013) *Obgruntuvannia orhanizatsiino-pedahohichnykh umov dlia zabezpechennia navchalnoho protsesu maibutnykh bakalavriv informatyky*. [Substantiation of organizational and pedagogical conditions for ensuring the educational process of future bachelors of informatics] *Suchasni informatsiini tekhnolohii ta innovatsiini metodyky navchannia v pidhotovtsi fakhivtsiv: metodolohiia, teoriia, dosvid, problemy*, 34, 225-230. [in Ukrainian].
3. Vorontsova Zh. V. (2007) *Samorealizatsiia osobystosti starshoklasnyka u protsesi dyferentsiiovanoj navchalnoi diialnosti*. [Self-realization of a high school student's personality in the process of differentiated learning activity] Candidate's thesis, Kharkiv, 243. [in Ukrainian].

4. Honcharenko S. U. (2006) Pro tsilisnist pedahohichnoho protsesu: metodolohichni aspekt. [On the integrity of the pedagogical process: methodological aspect] *Pedahohika i psykholohiia profesiinoi osvity*, 6, 7-17. [in Ukrainian].
5. Kravtsova T. O. (2019) Tiutorska kompetentnist yak skladova profesiinoi kompetentnosti maibutnoho vykladacha zakladiv vyshchoi osvity. [Tutor competence as a component of professional competence of a future higher education teacher] *Naukovi zapysky. Seriiia "Pedahohichni nauky"*, 182, 86-90. [in Ukrainian].
6. Kryshynets-Andialoshii K. O. (2021) Orhanizatsiino-pedahohichni umovy formuvannia rozvyvaiuchoho seredovyshcha zakladu zahalnoi serednoi osvity. [Organizational and pedagogical conditions for forming a developmental environment of a general secondary education institution] *Naukovi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Seriiia: Pedahohika. Sotsialna robota*, 1, 199-203. [in Ukrainian].
7. Lytvyn A. V. (2022) Metodolohichni zasady poniattia "pedahohichni umovy". [Methodological principles of the concept of "pedagogical conditions"] *LDUBZhD, Lviv*, 90. [in Ukrainian].
8. Shvets T. E. (2023) Orhanizatsiino-pedahohichni umovy realizatsii tiutorynhu v zakladi zahalnoi serednoi osvity. [Organizational and pedagogical conditions for the implementation of tutoring in a general secondary education institution] *Naukovi chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova. Seriiia 5. Pedahohichni nauky: realii ta perspektyvy*, 95, 115-120. [in Ukrainian].
9. Shvets T. E. (2023) Profesiini kompetentnosti vchytelia-tiutora zakladu zahalnoi serednoi osvity. [Professional competencies of a teacher-tutor of a general secondary education institution] *Naukovi zapysky Ternopilskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Hnatiuka. Seriiia: Pedahohika*, 2, 40-48. [in Ukrainian].
10. Shershnova O. (2024) Robota tiutora v navchalnomu protsesi: perspektyvy ta rozvytok u porivnianni z krainamy YeS. [Tutor work in the educational process: prospects and development in comparison with EU countries] *Naukovi visnyk Melitopolskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Bohdana Khmelnytskoho. Seriiia: Pedahohika*, 2 (33), 107-113. [in Ukrainian].
11. Shershnova O. (2023) Rol tiutorstva v Ukraini v umovakh rosiiskoi zbroinoi ahresii. [The role of tutoring in Ukraine under conditions of Russian armed aggression] *Krashchi praktyky rozbudovy yevropeiskykh studii v umovakh rosiiskoi zbroinoi ahresii: zbirnyk materialiv Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii, Kyiv*, 102-105. [in Ukrainian].

Дата першого надходження статті до видання: 06.03.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 25.03.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 19.05.2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

